

(Фајненшел тајмс, 13.10. 2011)

Запад је уобичајено био забринут због претерано моћне Русије. Али, Русија у опадању је далеко опаснија могућност. Догађања у једној судници у Лондону пружају непријатно подсећање да је то правац у коме се крећу ствари под руководством Владимира Путина.

Становници Британије имају прилику да, као да седе у првом реду на неком правом бокс мечу, посматрају један изузетан правни бокс-меч између двојице чувених – или, ако вам се тако више свиђа – озлоглашених олигарха Русије. Судбина овог случаја је да ће он још поприлично времена запошљавати најскупље адвокате [лондонског] Ситија, у њиховим свилом протканим оделима.

Сматрало се да је тај меч између Бориса Березовског и Романа Абрамовича последица размимоилажења и неспоразума међу овом двојицом олигарха који су, током дивљих пост-совјетских 1990-их година, приграбили крупне залогаје блага. Он јесте сигурно и то. Ипак, далеко занимљивија димензија тог меча је отварање прозора за увид у Русију, која је још увек заробљеник у прошлости.

Укратко речено, господин Березовски је побегао у Велику Британију 2000. године, пошто је на себе навукао бес тадашњег новог председника г. Путина. Британске службе безбедности сугеришу да му је живот још увек угрожен, указујући на убиство Александра Литвињенка, бившег агента КГБ-а, који је такође тражио азил у Лондону. Тај злочин је носио отиске прстију руске државе.

Господин Абрамович, власник лепе резиденције у центру Лондона, власник фудбалског клуба *Челзи*, као и једно три комада јахти, такође воли да проводи неко време у Британији. Али – он је остао добар са групом из Кремља и са новим премијером (а ускоро и поново председником), господином Путином.

Господин Березовски, један од оних који су некада утицали на именованја личности на највише положаје и који је у први мах подржавао Путина, сада тврди да му је г. Абрамович дужан 6 милијарди долара, јер га је застрашивањем принудио да испод сваке цене прода свој удео у нафтној компанији *Сибнефт*. Господин Абрамович пориче да су њих двојица били пословни партнери. Он јесте свом тужитељу платио 2 милијарде долара – али, та исплата је, по речима његовог адвоката, била плаћање за “политичку заштиту”, што су морали да чине сви амбициознији олигарси-почетници.

Незаинтересованом посматрачу, који види ту двојицу како стижу у суд, праћени фалангама својих телохранитеља, тешко је да изабере страну. То може бити интрига вредна неког романа Џона ле Кареа, али у неком идеалном свету обојица би требало да заврше као губитници.

Они то себи могу и приуштити. Господин Березовски још увек има око једне милијарде добро склоњене, а г. Абрамович и поприлично више од тога. Како ми се чини, ни један, ни други док је грабио своја блага не може тврдити да се боксовао баш сасвим по правилима маркиза од Квинсберија (*Marquess of Queensbury rules*) [\[1\]](#). Што би остале требало да брине како они деле своју пљачку?

Интерес у томе је оно светло које овај случај баца на садашњу и на будуће околности у Русији. Усред свих тврдњи, противтврдњи и повремених псовки, у томе постоји једна нит која се провлачи кроз целу ову причу – а та нит је већ поменути господин Путин.

Русија је још увек заробљена у 1990-им годинама. Истина, г. Путин је тиме што је у Кремљу концентрисао моћ и службе државне безбедности повратио нешто што личи на ред. Неки од великих играча су промењени, а уједно и равнотежа моћи и предности. Али, игра је у основи остала иста. Богатство је концентрисано у рукама неколицине привилегованих, корупција остаје ендемска, а владавина закона је неуверљива измотација. Пословни лидери – тако олигархе данас називају – још увек плаћају “политичку заштиту”. Оно што се десило јесте да су се они који су се током 1990-их година окористили, поделили на две групе: на добре олигархе (то су они који су се покорили концентрацији моћи у рукама г. Путина), и на зле олигархе – оне који су се усудили да имају сопствене политичке амбиције.

Михаил Ходорковски је био још један од оних који су се успротивили таквом решењу. После два намештена суђења, он сада чами у једном затвору у Сибиру. У Кремљу постоји извесно дискретно оклевање да се каже колике своте су од тога прикупили г. Путин и његови блиски савезници. Дипломате кажу да се можда ради о више милијарди.

Захваљујући експлозији цена енергије током периода првог председништва г. Путина, Русија је данас богатија. По сваком другом економском мерилу – у страним инвестицијама, у условима националне инфраструктуре, у образовним достигнућима – облаци су постали мрачнији. Становништво Русије је у брзом опадању.

Постојали су тренуци када се чинило као да се ствари могу променити. Дмитриј Медведев који је загревао место у Кремљу до повратка г. Путина, изгледа да је схватио изазове економије засноване на богатству угљоводиником, уз застарелу технологију и бекство капитала. Те добре намере нису ни до чега довеле. Господин Путин је све само не модернизатор.

Тако је у економији – а тако је и у геополитици. Гледишта г. Путина на свет су ограничена у искривљеном гледању на пост-совјетско време. Хладна анализа стратешких интереса Русије би требало да истакне неколико узрока за бригу. Неки од њих су смањивање становништва источних територија Русије и пораст цихадистичког тероризма на југу. Ту такође спада и заостајање у развоју економије, што – узгред буди речено – изазива између осталих, и презир Пекинга.

Господин Путин даје предност гледању на старе непријатеље. Спољну политику Русије дефинише његово прихватање осећаја жртве због губитка империје и осећања да је после колапса комунизма НАТО преварио Русију. По његовим схватањима, Русија се мора третирати као да је још увек нека суперсила, без обзира на то што њена економија представља свега 10% економије САД.

Путинова Русија – замрзнута у прошлости

Пише: Филип Стефенс
недеља, 16 октобар 2011 10:52

У том његовом свесном прихватању опадања нема ничега због чега би Запад требало да ликује. Интереси Америке и Европе изискују модерну, стабилну и успешну Русију која се широко ангажује у свету. Русија у опадању ће давати предност тражењу непријатеља, а не склапању пријатељстава. Жалосно је рећи, али постоје знаци да се г. Путин неће моћи убедити у све то. Као и олигарси, и он је замрзнут у времену.

Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**

[1] Џон Даглас, маркиз од Квинсберија, објавио је 1867. објавио прва прихваћена правила бокса, која су, између осталог, по први пут захтевала и употребу боксерских рукавица. (Прим. прев.)